

Preek 15 december
HWS Ontmoetingskerk
Micha 5:1-5

Gemeente van Jezus Christus,

December, en met name de kersttijd, is voor veel mensen de gezelligste tijd van het jaar. De kerstboom in huis, versiering, overal lichtjes... De kerstdiensten in de kerk, misschien bezoek je ook nog wel een optreden van een koor of een ander concert... De luxe maaltijden op eerste kerstdag en tweede kerstdag, met misschien allang daarvoor het gesprek over waar welke dag gevierd wordt. En bijna meteen daarna oud en nieuw, oliebollen, vuurwerk, champagne. Gezellig... Maar ook veel regelwerk. Voor velen de gezelligste tijd van het jaar, maar ik vermoed voor ongeveer evenveel mensen de meest stressvolle tijd van het jaar. Want thuis, in je familie en de kerk gebeurt er van alles... Maar ook op school, op je vrijwilligerswerk, bij je club is het een tijd vol van activiteiten... En misschien ook wel op je werk... Kerstborrel wellicht, maar bij veel banen ook: enorme drukte, veel klanten, strakke deadlines en het moet af... Gaat het wel goed komen?

Eind december, de meest stressvolle tijd van het jaar voor velen. Misschien ervaar jij dat ook wel zo. Gaat het wel goed komen? En als dat om de voorgaande redenen is dan wil ik je van harte feliciteren. Want als om al die goede redenen, gezelligheid, familie, werk, betekenisvolle activiteiten, het de meest stressvolle tijd is van het jaar. Dan ben je een gezegend mens. Dat jij dat allemaal ontvangt en dat het nergens in het jaar stressvoller is dan in de komende tijd... Heel anders is het voor de mensen onder ons die met tegenzin naar de koude, donkere, eenzame kerstdagen toelevan. Dat levert ook zorgen op, je bent eenzaam, je wordt misschien wel weer geconfronteerd met de spanningen die er zijn in je familie. De hele maand zit je misschien in spanning of je kinderen of juist je ouders je zullen uitnodigen voor de kerst, met steeds weer de angst dat je niet welkom bent. Dat is pas echte kerststress. Gaat het wel goed komen?

Dat is met kerst. Maar ik denk dat die vraag: 'Gaat het wel goed komen?' voor ons allemaal een herkenbare vraag is, zeker niet alleen met kerst. Een vraag die toch vaak gepaard gaat met grote zorgen en veel stress. Herken jij die vraag in je leven: Gaat het wel goed komen? Met die toets... Met die strakke deadline... Met het onderzoek in het ziekenhuis... Nog groter zijn de zorgen als de vraag niet langer is 'gaat het wel goed komen?', maar als de vraag verandert is in: 'Hoe nu verder?' Het komt niet meer goed, de hoop is vervlogen... Hoe nu verder? Of nog erger... Kunnen we, kan ik, nog wel verder? Ken jij zo'n ervaring in je leven? Een dieper dan diep dal, waar geen enkel licht meer schijnt...

Dat is de situatie van Israël in onze Bijbeltekst. We lezen uit de profeet Micha. Micha is een profeet met meerdere kanten. Er klinken onheilsprefetieën, het volk wordt aangeklaagd... Maar daar tegenover staan ook hoopvolle visioenen. Een prachtige toekomst die voorzegt wordt. Het zou goed kunnen dat een deel van de profetie die we lezen je heel bekend voorkomt. Na de geboorte van Jezus komen er wijzen uit het Oosten in Jeruzalem. Ze hebben een ster gezien en ze geloven: er is een koning geboren. Een heel bijzondere koning voor de Joden. Ze gaan dus naar... Jeruzalem. Want in de hoofdstad verwacht je de koning. Maar het zijn de Bijbelgeleerden daar die hen op de juiste weg zetten, op weg naar Bethlehem. Bestemming Bethlehem. En dat doen ze aan de hand van deze profetie uit Micha.

Dat is bekend van dit gedeelte. Maar ik kan me voorstellen dat de rest van de Bijbeltekst wat onbekend, en misschien zelfs vreemd overkomt. Toen ik maandag begon met de

preekvoorbereiding moet ik ook even slikken. Wat moet ik hier over zeggen? Wat moet ik hier nu weer mee? Maar de Bijbel is niet een verzameling van lastige teksten, het is Gods levende Woord. Hij spreekt. En zo kan Micha 5, die in eerste instantie misschien lastig lijkt, een kostbare diamant blijken te zijn.

In vers 1 staat: 'Uit jou, Betlehem in Efrata, te klein om tot Juda's geslachten te behoren, uit jou komt iemand voort die voor Mij over Israël zal heersen. Zijn oorsprong ligt in lang vervlogen tijden, in de dagen van weleer.' Vorige week ging het hier in de kerk over de zalving van David tot koning. Dat gebeurde in Bethlehem. David was de eerste koning in zijn dynastie. En hij was het ook die Jeruzalem tot hoofdstad van het Koninkrijk maakte. In de tijd van Micha, zo'n drie eeuwen na David, zitten er nog steeds nakomelingen van David op de troon in Jeruzalem. Micha profeteerde in de tijd van koning Achaz en koning Hizkia. Maar hier gaat het over Bethlehem, waar een koning geboren zal worden, wiens oorsprong ligt in lang vervlogen tijden. Dit leert ons twee verschillende dingen. Allereerst het koningshuis van David zal vrijwel volledig ten onder gaan, de macht wordt verloren, het is geen adel meer. Het koningshuis ligt in lang vervlogen tijden, maar dan, uit juist die familie, komt er een nieuwe koning. Wij weten, dat is Jezus, geboren in de familie van koning David. Het doet denken aan de profetie van Jesaja: 'Maar uit de stronk van Isaï schiet een telg op'. Het koningshuis van David is als een afgehakte boom. De vader van David wordt genoemd, omdat hij de laatste niet koninklijke was van de familie. Maar uit die afgehouwen stronk komt een nieuw begin. Straks na de preek zingen we hier ook over. Er is een roos ontloken. Dat is het eerste wat we leren van vers 1. Maar net zoals bij de meeste profetieën geldt ook hier dat er verschillende waarheden in de tekst zitten. De woorden over de 'lang vervlogen tijden', slaan niet alleen op het koningshuis van David. Het slaat ook op Diogene die er al was van voor alle tijden. Jezus Christus. De koning die verwacht wordt en geboren wordt in Bethlehem. Dat is kerst, de geboorte van Jezus.

Vers 2 doet ons daar direct aan denken: 'Totdat de vrouw die zwanger is haar kind heeft gebaard, worden zij broeders aan hun lot overgelaten. Daarna zullen wie er nog over zijn terugkeren naar de andere Israëlieten.' De geboorte verwijst natuurlijk naar Maria die Jezus baart. Maar het grijpt ook terug op Micha 4. Een paar verzen voor ons gedeelte. Daar staat: 'Waarom schreeuw je nu? Heb je soms geen koning meer, of is je raadgever verdwenen, dat je ineens krimpt van pijn, als in barensood? Krimp ineen en schreeuw het uit, vrouwe Sion, krimp ineen als een vrouw die baren moet.' De zwangerschap, en meer precies de bevalling, wordt hier gebruikt als een beeld van het lijden van Sion, van Jeruzalem, van Israël. Het is een voorzeggung van de ballingschap. Het volk zal zonder koning, zal zonder land zijn... Een zware tijd. Ruim een eeuw na Micha zal Jeruzalem in puin worden gelegd en het volk zal in ballingschap gaan... Micha voorzegt dit en vergelijkt het met de pijn van een bevalling, maar daar tegenover staat de terugkeer. En uiteindelijk de geboorte van de Messias. Jezus Christus. Over Hem schrijft de profeet:

'Hij zal aantreden en hen als een herder weiden, bekleed met de macht van de HEER, zijn God, met de majesteit van diens verheven naam. Zij zullen veilig wonen, want hij zal heersen tot aan de einden der aarde, en hij brengt vrede.' Dit is de volmaakte koning. Niet een machtsbeluste dictator die zijn volk onderdrukt om er zelf beter van te worden. Maar een koning als een herder. Iemand die voor Zijn schapen, voor Zijn mensen zorgt. 'Zij zullen veilig wonen' 'en hij brengt vrede.' Wij lezen vandaag uit de NBV21 en dat doe ik bij kerkdiensten waarin ik voorga eigenlijk altijd. Persoonlijk denk ik ook dat het de beste Bijbelvertaling is in het Nederlands. Maar met de woorden 'en hij brengt vrede' slaan de vertalers echt de plank mis.

In het Hebreeuws staat het namelijk veel krachtiger. De Herziene Statenvertaling en de NBG51 vertalen het met: 'Hij zal Vrede zijn'. Daarin ligt natuurlijk ook de betekenis van vredebrengen. Maar het is veel krachtiger. Want als iemand iets komt brengen, zoals een pakjesbezorger, en hij gaat weer weg, dan heb jij nog wel je pakketje. Jezus, de Messias, komt de vrede niet alleen brengen. Hij is het, dus zonder Hem is het er niet...

En dan... Eigenlijk slaan alle Nederlandse vertalingen met dit vers de plank mis. En dat komt door een groot gebrek in onze Nederlandse taal. Want in het Hebreeuws staat daar het woord Sjaloem. En Sjaloem en vrede lijken wel op elkaar, maar het is zeker niet hetzelfde. Wij denken bij vrede meestal aan de afwezigheid van oorlog. Maar sjaloem betekent meer. Sjaloem betekent een situatie van reinheid en volheid... Volmaaktheid op een bepaalde manier. Sjaloem... Volmaaktheid... Het perfecte tegenovergestelde van de chaos en ellende van oorlog. Niet alleen dat er geen conflicten zijn, maar ook dat je zelf geen moeilijkheden hebt. Dat je met iedereen in harmonie leeft, ook met jezelf. Sjaloem is dus ook: geen stress, geen zorgen, alles goed. En zegt deze profetie: Jezus is die vrede, Jezus is die sjaloem, tot aan de einder der aarde.

Misschien denk je nu bij jezelf... Maar Jezus is toch al heel lang geleden geboren... Maar sindsdien is er nooit blijvende vrede geweest. Laat staan die sjaloem... Hoe zit dat dan? Deze profetie van Micha heeft het over de hele heilsgeschiedenis. Het gaat over de terugkeer uit ballingschap. Het gaat over de geboorte van Jezus. Daar zit al ruim vijfhonderd jaar tussen. En het gaat over de tijd van Jezus' terugkomst, wanneer het Koninkrijk van God in volle glorie zal aanbreken. Drie verschillende tijdperken, maar die in Jezus tegelijkertijd tot bloei komen. In Jezus vinden wij nu al die vrede, die sjaloem. Daar kom ik zo nog op terug, want eerst wil ik de rest van ons Bijbelgedeelte nog benoemen. En daaruit begrijpen wij ook al dat die vrede niet direct na de geboorte van Jezus in alle levens gebracht wordt.

We lazen: 'Wanneer Assyrië ons land binnenvalt en zijn voet in onze paleizen zet, zullen wij zeven herders doen opstaan, ja acht vorsten uit mensen gekozen. Met het zwaard zullen zij Assyrië kaalslaan, met getrokken dolk Nimrod vernietigen. Hij zal ons bevrijden van Assyrië wanneer het ons land binnenvalt en onze grenzen overschrijdt.' In de tijd van Micha viel Assyrië het Koninkrijk van Juda binnen. Koning Hizkia bad God om hulp, en God gaf die hulp. Hij redde het volk. Daar verwijst deze profetie enigszins naar. Maar het gaat meer om het achterliggende motief. Er is een vijandig volk, een machtige tegenstander. In de tijd van Micha was dat Assyrië, maar het draait hier niet om Assyrië. Dat is ook waarom Nimrod genoemd wordt. Nimrod komen we in het eerste Bijbelboek, Genesis, tegen als eerste machthebber op aarde. In de combinatie Nimrod en Assyrië zien we dat het niet om één specifiek volk gaat, maar om het idee van een vijandige macht.

En over die vijandige macht staat dat die het 'land binnenvalt en zijn voet in onze paleizen zet'. Kort geleden ging het in het nieuws over de oplaaierende burgeroorlog in Syrië. Eerst viel Aleppo, een grote stad, maar het regime was nog niet gevallen dat zat stevig in Damascus. Toen viel Homs, de laatste grote stad die voor Damascus lag... Maar het regime was nog niet gevallen. Toen viel Damascus, en ondanks dat Assad nog grote delen van het land, met name het stedelijke kustgebied, stevig in handen had. Was toch het regime gevallen. Wanneer het politieke machtscentrum valt is een oorlog over en voorbij. In Micha lezen we over een vijandelijke macht die binnenvalt en in de paleizen staat. Elke lezer weet: 'de oorlog is verloren'. Er is geen hoop meer...

Aan het begin van de preek hadden we het over kerststress en allerlei zorgen die wij kunnen hebben. De vraag: 'Gaaf het wel goed komen?' Hier is het antwoord luid en duidelijk: 'nee'. Het kan niet meer goed komen, alle hoop is vervlogen... Maar dan: 'Hij zal ons bevrijden van Assyrië wanneer het ons land binnenvalt en onze grenzen overschrijdt.' Zelfs wanneer alle hoop verloren is... Er is hoop bij Jezus. Hij brengt bevrijding. We lazen over zeven herders en acht vorsten die Assyrië zullen verslaan. Ik denk niet dat wij deze getallen letterlijk moeten nemen. Zeven is in de Bijbel het getal van de volheid, ook wel het getal van de volmaaktheid. Zeven herders, op volmaakte wijze zal Jezus ons redden. Acht is zeven + één, dit is: meer dan volmaakt. Jezus biedt redding op meer dan volmaakte wijze. Vanuit een situatie zonder enige hoop, geeft Jezus een meer dan volmaakte oplossing... Redding...

Dit gaat aan de ene kant over de gehele mensheid. Wij mensen die God verworpen hebben. Er is daardoor geen enkele hoop meer voor de mens. Maar dan wordt Jezus geboren. Hij redt ons op meer dan volmaakte wijze. Hij maakt het goed tussen God en mens. De mensheid die in hopeloosheid vervallen was, wordt gered.

Maar aan de andere kant gaat het tegelijkertijd ook over ons leven hier en nu... En dan opnieuw de vraag, over een compleet hopeloze situatie: 'Ken jij zo'n ervaring in je leven? Een dieper dan diep dal, waar geen enkel licht meer schijnt...' Misschien dat je dat kent, maar zelfs als je dat niet hebt meegemaakt... Iedereen weet hier hoe het is om te moeten omgaan met een gevoel van hopeloosheid... Van stress... Van zorgen... Deze tekst in Micha leert ons. Stop met je zorgen te maken... En ga verwachten...

Stop met je zorgen te maken... En ga verwachten... Verwacht Jezus... Hij kan zelfs de meest hopeloze situatie meer dan volmaakt oplossen. Dat is een schitterend hoopvolle boodschap... Maar voor veel mensen in onze tijd geen realiteit. Want er staat ook iets heel moeilijks in deze tekst. Jezus is de koning en wij dus de onderdanen... En ook: Jezus is de herder... En wij de schapen... Wij moeten gehoorzamen... Dat is moeilijk... Alhoewel... Moeilijk... Nee... Dit is waar we voor gemaakt zijn... Dit is wie wij horen te zijn... Maar wie wij niet zijn, door onze eigen keuzes... Jezus wordt in deze tekst niet alleen als de redder neergezet. Hij wordt met name voorgesteld als een koning, een herder. De goede herder... Net voor de preek zongen we er ook over. De Heer is mijn herder...

Maar is Hij dat? Is Jezus de herder in jouw leven?

Jezus is de goede herder. Jezus hoedt Zijn schapen, Hij maakt ons veilig... Hij is vrede... Hij is sjaloem. Die volmaakte rust in je leven... Dat wil Jezus ons geven... En Hij kan het ons ook geven... Hoe diep, donker, duister de tunnel in je leven ook is... Hij brengt licht... Hij geeft nieuwe hoop... Maar dat vraagt wel van ons dat wij Zijn schapen zijn... Niet opstandige weglappende schapen die het zelf wel beter weten... Maar schapen die trouw zijn aan hun herder...

Stop met je zorgen te maken... En ga verwachten... Wij gaan niet de kerststress in... Wij gaan op weg naar Bethlehem... Daar gaan wij onze koning tegemoet. Stop met je zorgen te maken... En ga verwachten... Halleluja, amen.

Met eventuele reacties op deze preek kunt u terecht bij ds. Stefan Honing. stefanhoning@gmail.com of 06-48883410